

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มุ่งที่จะทดสอบความสัมพันธ์ของดุลการค้า อัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินที่สนใจ ได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท, อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท, อัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท ที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยอาศัยแบบจำลองทางเศรษฐมิติด้วยเทคนิควิธี Cointegration และ ECM (Error Correction Model) ตามกระบวนการ ARDL (Autoregressive Distributed Lag) เพื่อทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลกัน

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาแบบจำลองของสมการ ที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ของ ดุลการค้า และอัตราแลกเปลี่ยน ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้ทำการทดสอบสมการที่ (3.1) ถึง (3.8) ซึ่งผลการศึกษาได้แสดงในตารางที่ 4.1 ถึง 4.16

ในการใช้แบบจำลอง ARDL เพื่อทดสอบการมี Cointegration ในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานว่า แบบจำลองที่ทำการศึกษามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยการคำนวณค่าสถิติ F-statistic มีความเคลื่อนไหวต่อช่วงเวลาความล่าช้า พบว่า การทดสอบกรณีใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย เป็นตัวชี้วัด การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ดุลการค้า อัตราแลกเปลี่ยน จำแนกเป็น อัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท, อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท, อัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท มีค่าสถิติ F-statistic ที่คำนวณได้ ตกอยู่ในช่วงที่สูงกว่าค่าวิกฤต จึงสามารถปฏิเสธ สมมติฐานหลักได้ หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในแบบ Cointegration ที่ลำดับความล่าช้าที่ 4 ในทุกกรณีที่ทำการศึกษา

ส่วนของการทดสอบกรณีใช้ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม เป็นตัวชี้วัด การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ดุลการค้า อัตราแลกเปลี่ยน มีค่าสถิติ F-statistic ที่คำนวณได้ มีค่าสูงกว่าค่าวิกฤตขอบเขตล่างแต่ต่ำกว่าค่าวิกฤตขอบเขตบน ไม่สามารถสรุปผลได้ ในกรณีอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท และ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท หมายความว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรที่ทำการศึกษา และ มีค่าสถิติ F-statistic ที่คำนวณได้ ตกอยู่ในช่วงที่สูงกว่าค่าวิกฤตจึงสามารถปฏิเสธ สมมติฐานหลักได้ หมายความว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในแบบ Cointegration ในกรณีอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท และ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท ที่ลำดับความล่าช้าที่ 12 ทั้งสองกรณี

อย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนที่ 2 การศึกษาโดยใช้การทดสอบ Cointegration โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ Error Correction term (ECt-1) หรือก็คือ Error Correction Model (ECM) เป็นการทดสอบการมีความสัมพันธ์กันของตัวแปรดุลการค้า อัตราแลกเปลี่ยน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จากการประมาณค่าตามกระบวนการ ARDL โดยใช้ AIC (Akaike Information Criterion) สามารถจำแนกได้ดังนี้

1) กรณีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทยและอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท

มีค่าสัมประสิทธิ์ของ EC_{t-1} อยู่ในช่วง $-1 < EC_{t-1} < 0$ แสดงว่าเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ อย่างไม่มีนัยสำคัญ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10) แสดงว่าตัวแปรดุลการค้า และอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงของดุลการค้า ส่งผลในทิศทางตรงกันข้าม กับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย และ การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท ส่งผลในทิศทางเดียวกัน กับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10)

2) กรณีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทยและอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท

มีค่าสัมประสิทธิ์ของ EC_{t-1} อยู่ในช่วง $-1 < EC_{t-1} < 0$ แสดงว่าเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10) แสดงว่าตัวแปรดุลการค่า และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท มีความสัมพันธ์ กันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงของดุลการค่า ส่งผลในทิศทางตรงกันข้าม กับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย และ การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท ส่งผลในทิศทางเดียวกัน กับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10)

3) กรณีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทยและอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท

มีค่าสัมประสิทธิ์ของ EC_{t-1} มีได้ในช่วง $-1 < EC_{t-1} < 0$ แสดงว่าไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ โดยไม่มีนัยสำคัญ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10) แสดงว่าตัวแปรดุลการค่า และอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท ไม่มีความสัมพันธ์ กันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงของดุลการค่า และ การเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท ส่งผลในทิศทางตรงกันข้าม กับ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10)

4) กรณีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทยและอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท

มีค่าสัมประสิทธิ์ของ EC_{t-1} มีได้ในช่วง $-1 < EC_{t-1} < 0$ แสดงว่าไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้โดยมีนัยสำคัญ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10) แสดงว่าตัวแปรดุลการค่า และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท ไม่มีความสัมพันธ์ กันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงของดุลการค้า และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลเงินญี่ปุ่นต่อเงินบาท ส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับ ผลกระทบที่มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01)

5) กรณีดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมและอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท

มีค่าสัมประสิทธิ์ของ EC_{t-1} มีได้อยู่ในช่วง $-1 < EC_{t-1} < 0$ แสดงว่าไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10) แสดงว่าตัวแปรดุลการค้า และอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท ไม่มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงของดุลการค้า และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท ส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10)

6) กรณีดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมและอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท

มีค่าสัมประสิทธิ์ของ EC_{t-1} มีได้อยู่ในช่วง $-1 < EC_{t-1} < 0$ แสดงว่าไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10) แสดงว่าตัวแปรดุลการค้า และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท ไม่มีความสัมพันธ์กันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงของดุลการค้า และการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท ส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10)

7) กรณีดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมและอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงิน

บาท

มีค่าสัมประสิทธิ์ของ EC_{t-1} มีได้ในช่วง $-1 < EC_{t-1} < 0$ แสดงว่าไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ โดยไม่มีนัยสำคัญ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10) แสดงว่าตัวแปรดุลการค้ำ และอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท ไม่มีความสัมพันธ์ กันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงของดุลการค้ำ และ การเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนค่ากลางของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท ส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10)

8) กรณีดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมและอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงิน

บาท

มีค่าสัมประสิทธิ์ของ EC_{t-1} มีได้ในช่วง $-1 < EC_{t-1} < 0$ แสดงว่าไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ อย่างมีนัยสำคัญ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.10) แสดงว่าตัวแปรดุลการค้ำ และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท ไม่มีความสัมพันธ์ กันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงของดุลการค้ำ และ การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท ส่งผลในทิศทางตรงกันข้ามกับ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ (ณ ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01)

การทดสอบแบ่งช่วงเวลาได้สองลักษณะ คือ รายไตรมาส 4 ไตรมาส และ รายเดือน 12 เดือน เพื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาที่เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ คือ เดือน กรกฎาคม ปี 2540 กับ เดือน สิงหาคม ปี 2550 พบว่าทั้งสองเหตุการณ์อยู่ช่วงเวลาในไตรมาสที่ 3 ซึ่งสอดคล้องกับการทดสอบในขั้นตอนที่ 1 ส่วนในขั้นตอนที่ 2 สังเกตได้ว่า อัตราแลกเปลี่ยนทุกกรณีที่ทำการศึกษาจะมีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงเวลาที่ 3 และ 4 แต่ ดุลการค้ำจะมีนัยสำคัญเฉพาะกรณีอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐต่อเงินบาท ในช่วงเวลาที่ 3 เท่านั้น จากผลการศึกษาที่ได้ ในไตรมาสที่ 3 จะเกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญต่ออัตราแลกเปลี่ยน ต่อเนื่องถึงไตรมาสที่ 4 และจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญต่อดุลการค้ำ ในช่วงไตรมาสที่ 4 แต่ในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เล็กน้อยจนไม่ส่งผลใดๆ ต่อตัวแปรดุลการค้ำ อัตราแลกเปลี่ยน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

เมื่อเทียบในลักษณะรายเดือน ทั้งสองเหตุการณ์จะเริ่มต้นที่เดือนที่ 7 และ 8 แม้ไม่สอดคล้องกับการทดสอบในขั้นตอนที่ 1 แต่ในขั้นตอนที่ 2 สังเกตได้ว่า อัตราแลกเปลี่ยนทุกกรณีที่ทำการศึกษามีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงเวลาที่ 9 แต่ดุลการค้า จะมีนัยสำคัญ เฉพาะกรณีอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินสกุลเยนญี่ปุ่นต่อเงินบาท โดยปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อในทันที แต่จะอาศัยระยะเวลาจนกระทั่งเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ดังนั้นการพยากรณ์ความเป็นไปได้จากประสบการณ์ในอดีตจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหา หรือ ป้องกันปัญหาทางเศรษฐกิจได้

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิเคราะห์การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างดุลการค้า อัตราแลกเปลี่ยน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในระยะยาวผลการศึกษามีได้เป็นไปตามสมมติฐานแบบจำลองที่ได้คาดหวังไว้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรดุลการค้า และอัตราแลกเปลี่ยน 2 สกุลเงิน 2 รูปแบบ มีเครื่องหมายเป็นลบ ทั้งการใช้ตัวชี้วัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็น ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย (GDP) และ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ซึ่งหากดุลการค้า หรือ การค้าระหว่างประเทศ ไม่สามารถกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ ควรให้ความสนใจกับเครื่องมือทางเศรษฐกิจอื่นๆ เพื่อหาแนวทางเพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่น ภาครัฐการลงทุนของเอกชน เป็นต้น ส่วนอัตราแลกเปลี่ยน ที่เป็นส่วนหนึ่งของการค้าระหว่างประเทศ หากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนส่งผลในทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การทำให้อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพ ก็จะส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางที่ดีขึ้น และจะส่งผลต่อการค้าระหว่างประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

จากผลการศึกษาที่ได้ ผู้วางแผนนโยบายควรให้ความสนใจต่อความมีเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน เพราะอัตราแลกเปลี่ยนถือเป็นราคาสินค้าโดยเปรียบเทียบในการค้าระหว่างประเทศ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพ ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย นักลงทุนต่างชาติจะเกิดความมั่นใจในประเทศไทย ก่อให้เกิดการลงทุน เป็นการทำให้เศรษฐกิจของประเทศเกิดการเจริญเติบโตอีกทางหนึ่ง

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างดุลการค้า อัตราแลกเปลี่ยน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในครั้งนี้ มีข้อจำกัดด้านข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา คือ ตัวแปรที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ไม่ครบถ้วน หรือ ขาดตัวแปรสำคัญบางตัว โดยในการศึกษากครั้งนี้อาจใช้ข้อมูลมูลค่าการส่งออกและนำเข้ารายเดือน ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนโดยเฉลี่ยรายเดือน ดัชนีราคาผู้บริโภค รายเดือน ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมรายเดือน ตั้งแต่เดือน มกราคม ปี 2540 ถึง เดือน ธันวาคม ปี 2552 และ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย รายไตรมาส ตั้งแต่ ไตรมาสที่ 1 ปี 2540 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี 2552 เมื่อดูจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย จะมีตัวแปรที่ไม่ได้นำมาร่วมทดสอบคือ การลงทุนของภาคเอกชน, การบริโภคของประชาชน และ การใช้จ่ายของภาครัฐบาล ดังสมการ $Y = C + I + G + (X-M)$ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถปรับปรุงวิธีการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยเทคนิคอื่นๆ เพื่อให้ได้ความถูกต้องและครบถ้วนมากยิ่งขึ้น